

Tringa ry

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys – Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa r.y.

TOIMINTAKERTOMUS 2009

36. toimintavuosi

Yhdistyksellä oli vuoden lopussa 2072 jäsentä.

1. Hallitus

Yhdistyksen hallituksen puheenjohtaja oli Markus Piha, varapuheenjohtaja Tuomas Seimola. Taloudenhoitaja oli Aki Arkiomaa (ei hallituksen jäsen), sihteeri Elina Peuhu. Muut jäsenet olivat Hannu Holmström, Andreas Lindén, Jorma Lindfors, Antto Mäkinen, Roland Vösa ja Kaisa Välimäki.

Hallitus kokoontui 14 kertaa. Kokouksissa käsiteltiin yhdistyksen sisäisiä ja sen toimi- ja toiminta-alueeseen liittyviä asioita.

2. Toiminta

2.1. Kuukausikokoukset

Kuukausikokouksia pidettiin kevätkaudella viisi ja syksyllä neljä. Kokoukset pidettiin Tieteiden talolla (Kirkkokatu 6), Helsingissä. Sääntömääräisiä kokouksia olivat maaliskuun ja marraskuun kokoukset. Vuoden aikana kokouksissa järjestettiin mielenkiintoisia ja vaihtelevia esitelmiä lintuharrastuksen eri aloilta. Esityksissä kuultiin niin ansioituneita tutkijoita kuin valloittavia retkikertomuksia kaukaa Tringan alueen ulkopuolelta sekä kansainvälisesti arvostettujen huippukuvaajien laadukkaita kuvaesityksiä. Ohjelman järjestämisestä vastasi ohjelmatoimikunta. Kokouksiin osallistui keskimäärin 55 henkilöä.

Kuukausikokousten ohjelmat

8.1. Aleksi Lehikoinen: Halias 30 -historian havinaa, tieteen tuloksia ja tulevaisuuden visioita

5.2. William Velmala: Tietokilpailu

5.3. William Velmala: Tietokilpailun purku

2.4. Tero Linjama: Lintu- ja luontoäänitys - katsaus nykYTEKNIikkaan

7.5. Andreas Uppstu & Pasi Pirinen: vuoden 2008 harvinaisuushavainnot ja lintumaailman mielenkiintoisia ilmiöitä.

3.9. Esa Lehikoinen: Suomen alkuperäiset lintulajit

1.10. Jukka Hintikka: Tringan retkellä Huippuvuorilla

5.11. Tom Lindroos: Linturetkeilyä Keski-Aasiassa.

4.12. Pepe Lehikoinen: Tiltalttien määrittäminen suomalaisesta näkökulmasta.

2.2. Julkaisut

Julkaisutoimikunta vastaa Tringan julkaisuista. Yhdistyksen jäsenlehti Tringa ilmestyi kertomusvuoden aikana neljä kertaa, joista yksi oli ns. kaksoisnumero. Kalenterivuoden aikana ilmestyivät numerot 4/08, 1/09 ja 2/09. Lehden päätoimittaja oli Jukka Hintikka, taittaja Pekka J. Nikander ja toimitussihteeri Otso Häärä. Värillisen lehden koko oli B5. Painopaikka oli Edita Oy.

Lehden ytimen muodostivat vuodenaikojen mukaan järjestetyt havaintokatsaukset. Niiden lisäksi lehdessä julkaistiin mm. Tringan alueen linnuston tutkimiseen ja seurantaan, lintuharrastukseen, koti- ja ulkomaisiin retkiin ja yhdistystoimintaan liittyviä artikkeleja. Jäsenille postittamisen lisäksi lehden myynti jatkui myös Akateemisessa kirjakaupassa.

2.3. Nuorisotoiminta

Nuorisajaosto kokoontui kuukausittain Nuorten Luontotalolle. Kokouksiin osallistui keskimäärin kymmenen nuorta, ja ohjelmasta vastasivat esitelmöitsijät ja nuoret itse.

Jaosto otti vastuulleen Suomenlinnan talvilintulaskentareitin, joka laskettiin maaliskuussa ja marraskuussa. Perinteiset viikonloppuret Haliakselle järjestettiin huhtikuussa ja heinäkuussa, ja Rönnskärin lintuasemalle toukokuussa ja lokakuussa. Reilun viikon mittainen lapinretki suuntautui Kilpisjärven maisemiin kesäkuun lopulla. Lappiin lähti kaksi vanhempaa kuskia sekä seitsemän nuorta. Elokuussa tehtiin kahlaajaretki Poriin. Nuorisajaosto osallistui myös Timaliralliin yhdellä joukkueella ja Laruralliin kahdella.

Nuorisajaoston toiminnassa on mukana viitisentoista nuorta.

2.4. Retket

Vuonna 2009 Tringan retkitoimikunta järjesti 29 jäsenille suunnattua retkeä. Valtaosa retkistä suuntautui Tringan alueelle, kuten Hankoon, Kirkkonummelle sekä pääkaupunkiseudun lintupaikoille. Yksittäisiä retkiä järjestettiin myös Tringan alueen ulkopuolelle, esimerkiksi Jurmoon. Ulkomaanretkiä järjestettiin kolme: talvella Intian Goaan, keväällä Viroon ja kesällä Huippuvuorille. Retkien lisäksi retkitoimikunta osallistui yhdessä Mikko Katajan kanssa Laajalahdella toukokuussa järjestetyille harrastepäiville, joilla lintujen katselun ohella esiteltiin kiikareita ja kaukoputkia.

2.5. Tutkimustoiminta ja linnustaselvitykset

Tutkimustoimikunta koordinoi Tringan linnuston tutkimukseen ja -selvitykseen liittyvää toimintaa. Toimikunta tiedotti ja ohjeisti jäsenistöä alueella tapahtuvista laskenta- ja seurantaprojekteista, kuten talvilintulaskennoista ja meneillään olevasta lintuatlaksesta.

Uudenmaan linnusto –kirjahankkeen käsikirjoitus saatettiin vuoden 2009 aikana taittokuntoon. Huuhkajien kaupunkilaistumisen dokumentoiminen Helsingin keskustassa jatkoi samaan malliin kun edellisenä vuonna, mm. Tiiraan tulleiden samanaikaishavaintoihin perustuen. Aiheesta on raportoitu Tringa-lehdessä. Helsingin Yliopiston (Prof. Juha Merilä, Ecological Genetics Research Unit) kanssa luotu yhteistyö mahdollistaa nyt myös DNA-vertailut huuhkajayksilöiden välillä höyhen-, uloste- ja oksennuspallonäytteihin perustuen. Tringa tuki oman jäsenistön tekemiä atlasretkiä Kainuuseen, sekä Pohjois- ja Etelä-Karjalaan. Lisäksi tehtiin linnustonselvityksiä Sipoon ja Porvoon saaristossa. Toimialueemme törmäpääskykanta seurattiin tehostetusti BirdLife Suomen vuoden laji –hankkeesta johtuen. Vuoden 2008 Sipoonkorven laskentatulokset julkaistiin Tringa-lehdessä sekä Tringan kotisivuilla (<http://www.tringa.fi/fi/lintupaikat.html>).

Tringa kartoitti vuonna 2009 tehostetusti tärkeimpien lintupaikkojensa levähtäviä ja pesiviä lintuja. Osa laskennoista toteutettiin yhteistyössä Lohjan seudun lintutieteellisen yhdistyksen kanssa. Pesimälinnuista laskettiin kartoitusmenetelmällä (2–4 laskentakertaa) seuraavat kohteet: Ki–Siu Meiko–Lappträsk (26,8 km²), In–Siu Kopparnäs (5,3 km²), Lo Karnainen (6,9 km²), Siu Myrans (0,57 km²), Ra Karjaan järviolue (6 km²), pieni osa Sipoonkorpea (2 km²), Hy Järvisuo (2 km²), Kark Karjaanjokilaakso (vain koskikara). Levähtäjälaskennoin katettiin seuraavat kohteet (suluissa laskentakertojen määrä): Ha Hangon etelälahdet (23), Ra Stadsfjärden (15), Ra Prästviken (15), Ra

Båssaffjärden (27), Ra Näsebyfladan (12), Ra Totalfladan–Persöfladan (10), Siu Pikkalanlahti (34), Ra Heimlax (22), Ra Lindövikén (22), Ra Bredvikén-Bölsvikén (20), Ra Sandvikén-Råvikén (15), Ki Haapajärvi (10), Ki Heparí (10), Ki Lilla Lonoks (10), Ki Stora Lonoks (14), Ki Lapinkylänjärvi (9), Ki Perälänjärvi (5), Siu Karhujärvi (9). Kolme aktiivisinta kartoittajaa olivat Kauri Mikkola, Jan Södersved sekä Kari Ahola.

Tringa rahoitti myös kaksi retkikuntaa IBA- ja atlaslaskentoihin Lemmenjoen kansallispuistoon sekä atlaslaskentoja Kuhmossa. Yhdistys hankki 50 kpl tuulihaukan pönttöjä kasvavan tuulihaukkakannan tarpeisiin. Espoon Ämmässuon kaatopaikan lokkienseurantaa jatkettiin. Edellisen vuoden seurannan raportti annettiin vuoden 2009 aikana. Tekeillä olevan Koverharin alueen tuulipuiston ympäristöarvioinnin kenttähavainnot saatiin suoritettua vuonna 2009.

2.6. Lintuasemat

Lintuasematoimikunta vastaa lintuasemien toiminnasta ja miehittämisestä. Tringan alueella toimii kaksi lintuasemaa, Hangon (Halias) ja Rönnskärin (Rönski) asemat. Hangossa toimiva Halias on Tringan oma lintuasema, lisäksi Tringa on jäsenenä Rönnskärin lintuaseman tuki ry:ssä. Kummallakin asemalla havainnoitiin ja rengastettiin lintuja. Haliakselle vuosi oli 31. toimintavuosi. Asema oli totuttuun tapaan miehittettynä ympäri vuoden. Asemalla yöpyi yhteensä noin 70 miehittäjää, bussiretkiä järjestettiin asemalle 10 ja muita päiväretkeilijöitä vieraili runsaasti. Asemalla havaittiin vuoden aikana 225 lintulajia. Uusia asemalajeja havaittiin kaksi: kenttäkerttunen (20.10.) ja mustakurkkurautiainen (29.10.).

Asema juhli alkuvuodesta 30-vuotista taivaltaan mm. Tringan kokouksessa ja sen jatkoilla järjestetyillä Halias-aiheisilla esitelmillä. Lisäksi Tringa 4/2008 oli Halias-teemanumero, jossa käsiteltiin lintumäärien muutoksia aseman aineiston pohjalta, esitettiin aseman kehittämissuunnitelma sekä julkaistiin lintuaseman päiväkirjaan kirjoitettuja tunnelmia. Aseman viereen rakennettun huoltorakennuksen viimeistelyä jatkettiin. Viime vuonna Metsähallituksen kanssa solmitun vuokrasopimuksen mukaisesti aseman miehittäjät kartoittivat niemeä ympäröivän saariston linnustonsuojelualueen pesimälajiston. Lisäksi vuokratoimia toteutettiin puutarhan niityn niittämällä, polkuverkoston ylläpidolla, ryhmien opastamisella, luonnonsuojelualueen valvonnalla sekä Uddskatanin pesimälaskennoilla ja niistä raportoinnilla.

Teemanumeron lisäksi vuoden aikana valmistui yhdeksän Halias-aiheista julkaisua. Näihin lukeutui perinteinen vuosikertomus. Muut julkaisut käsittivät kolme kansainvälisissä julkaisusarjoissa julkaistua muuttolintututkimusta. Haliaksen aineistoa oli sisällytetty myös keväällä puolustettuun Aleksi Lehiköisen väitöskirjaan. Lisäksi julkaistiin ruskourpiaisen levinneisyyttä, merimetson ruokailukäyttäytymistä sekä pöllöjen vaellusaktiivisuutta käsittelevät artikkelit kotimaisissa julkaisuissa.

Aseman internet-sivuille perustettiin Halias-blogi, jossa tiedotettiin aseman tuoreimmista kuulumisista vuoden aikana noin 20 kertaa. Asema siirtyi syksyllä uuteen tietokantaohjelmaan, jonka myötä mm. muuttohavaintojen tiedot voidaan päivittäin paremmin kirjata suoraan tietokoneelle. Halias osallistui myös vuonna 2008 käynnistyneeseen Tulliniemen käyttö- ja hoitosuunnitelman laadintaan

2.7. Linnustonsuojelu

Yhdistyksen linnustonsuojelutoiminta painottui myös toimintavuonna 2009 maankäytön suunnitteluun osallistumiseen. Tringalla oli suojelusihteeri palkattuna yhteensä neljäksi kuukaudeksi. Vuoden aikana suojelutoiminnassa kiinnitettiin aikaisempien vuosien tapaan erityisesti huomiota Etelä-Espoossa sijaitsevan Suomenojan lintualtaan alueen

maankäyttösuunnitelmiin. Espoon eteläosien osayleiskaavasta laadittiin vastaselitys Helsingin hallinto-oikeudelle ja jatkovalitus Korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Suomenlahdentien yleissuunnitelmasta annettiin lausunto Espoon suunnittelijoille. Tringa pyrki myös vaikuttamaan Espoon aikeisiin siirtää jätevedenpuhdistamo pois Suomenojalta.

Syksyllä Tringa järjesti linnunpönttöjen ripustustapahtuman Suomenojan alueella, jossa Fortumin lahjoittamat noin 35 linnunpönttöä ripustettiin altaan lähimetsiin talkoolaisten voimin. Tringan aktiivisuus Suomenojan alueella tuotti tulosta kun Korkein hallinto-oikeus kumosi elokuussa Finnoonsataman asemakaavan Tringan valituksen johdosta. Suojelutyö Suomenojalla jatkuu myös vuonna 2010.

Vuoden 2009 aikana laadittiin lausuntoja lisäksi Tammisaaren ja Hangon itäisen saariston hoito- ja käyttösuunnitelmasta metsähallitukselle, Uudenmaan toisen vaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta yhdessä BirdLifen kanssa Uudenmaan liitolle, vesienhoitosuunnitelmasta Uudellamaalla sekä Raaseporin-Inkoon merituulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta Uudenmaan ympäristökeskukselle ja Hangon kantakaupungin yleiskaavaluonnoksesta Hangon kaupungille.

Vuonna 2009 tehtiin yhteistyötä muiden Tringan toimialueen luonnonsuojelujärjestöjen kanssa. Espoon jätevedenpuhdistamon siirron vaikutuksista laadittiin yhteinen tiedote Espoon ympäristöyhdistyksen ja Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piirin kanssa. Helsingin luonnonsuojeluyhdistyksen kanssa otettiin kantaa Kallahdenniemelle suunnitellun laiturin poikkeuslupaun. Tringa oli myös mukana Uudenmaan luontojärjestöjen Sipoonkorven kansallispuiston perustamista ajavassa ryhmässä.

Suojelusihteeri edusti Tringaa ja BirdLifea Uudenmaan maakuntakaavan uudistamiseen liittyvässä luontotiedon keruun asiantuntijaryhmässä Uudenmaan liitossa.

2.8. Harrastajatutkinnot

Ohjelmatoimikunta järjesti maaliskuussa ja marraskuussa harrastajatutkinnon. Molemmissa tutkimuksissa nimilyhenteen tavoittelijoita oli kymmenisen. Tällä kertaa kukaan ei läpäissyt kumpaakaan tutkintoa. Lisäksi samat tutkinnot pidettiin myös Lullulan ja Hakin kokouksissa, mutta hyväksytyjä papereita ei saatu sielläkään.

2.9. Havaintojen keruu

Havaintotoimikunta kokosi havaintoja yhdistyksen keruualueelta ja toimitti vuodenaikaiskatsauksia Tringa-lehtiin. Lisäksi toimikunnan jäsenet tekivät havaintojenkeruujärjestelmä Tiiraan tarpeellisia havaintojen ylläpitotoimenpiteitä.

2.10. Harvinaisuushavaintojen tarkastaminen

Aluerariteettitoimikunta (ART) kokoontui vuoden aikana kolme kertaa. Lisäksi asioita käsiteltiin sähköpostitse. Toimikunta tarkasti yhteensä 202 harvinaisuushavaintoa tai poikkeavaa fenologista havaintoa, joista 173 hyväksyttiin julkaistavaksi. Lisäksi ART antoi lausunnot 20 valtakunnalliselle rariteettikomitealle (RK) menevästä ilmoituksesta. ART:n hyväksymät havainnot julkaistaan vuosittain Tringa-lehden harvinaisuuskatsauksessa ja Linnut-vuosikirjan valtakunnallisessa pikkurarikatsauksessa. Toimintaansa liittyviä tiedotteita ART julkaisi Tringa- ja Bongariverkossa vuoden aikana parisenkymmentä.

2.11. Kilpailut

Vuoden aikana järjestettiin kaksi linturallia, joista vastasi ohjelmatoimikunta. Kesärallissa arvottiin kunnat, joiden alueella kisa käytiin. Arvotuiksi kunniksi osuivat Tuusula ja Hyvinkää.

Itsenäisyyspäivän rallissa alueena oli perinteisesti koko Tringan alue. Ralliin osallistui 6 joukkuetta, yhteensä 23 osanottajaa. Talviralliin osallistui 7 joukkuetta, 27 osanottajaa. Syysralli jäi nyt ensimmäistä kertaa pitämättä, ennakoidusta huonosta osanottajamäärästä johtuen. Loppuvuodesta käytiin tringa-verkossa keskustelua Tringan rallien tulevaisuudesta, kun suppea-alaiset paikalliset rallit olivat kuitenkin suosittuja ja toisaalta tringalaisten joukkueita osallistui alueen ulkopuolisiin ralleihin.

2.12. Raaseporin paikallisjaosto Lullula

Raaseporin lintuharrastajat toimivat Tringan paikallisjaostona nimellä Lullula. Lullula on aloittanut toimintansa vuoden 2004 alussa. Lullulan toimialueena on Raaseporin kaupunki ja tutkimusalueena Raaseporin pohjoisosat (Entinen Pohjan ja Karjaan alue). Jaoston hallitukseen kuuluivat Pekka Murejoki (puheenjohtaja), Kimmo Virta (sihteri), Kai Lunden (rahastonhoitaja) ja Risto Willamo (aluevastaava). Jaosto järjesti vuoden aikana useita retkiä sekä osallistui Tornien taistoon ja Lasten lintupäivään. Lisäksi Lullula on muun muassa tehnyt kaakkuri- ja vuoden laji-laskentoja sekä luontokasvustoimintaa kahdessa koulussa. Lullula osallistui perinteeksi muodostuneeseen haastekisan APLAn (Karkkilan seutu), Apuksen (Hyvinkään seutu) ja Hakin (Lohjan seutu) kanssa. Jaostolla on omat internetsivut ja sähköpostiverkko, jossa voi muun muassa ilmoittaa havainnoista.

2.13. Kotisivut, Tringa-verkko ja Tringa-foorumi

Tringan kotisivut uusittiin vuoden 2008 syksyllä ja vuoden 2009 aikana keskityttiin sivujen täydentämiseen ja ylläpitoon. Sivujen päivittämisestä vastaa noin viiden henkilön kokoinen ydinryhmä. Sivuilta löytyy myös foorumi jossa voi vapaamuotoisesti keskustella linnuista ja lintuharrastuksesta. Foorumille voi myös ladata kuvia. Tringa-verkko jatkaa yhä toimintaansa aktiivisena keskustelu ja tiedoituskanavana. Verkossa oli vuoden lopussa 1232 jäsentä. Verkon tai foorumin jäsenyys ei edellytä yhdistyksen jäsenyyttä.

2.14. Muu toiminta

Tringa teetti keväällä 2009 yhdistyksen tyylielöllä logolla varustetut paidat joita sai ostaa ennakkotilausten perusteella. Noin kolmesataa t-paitaa ja collegea löytyy nyt Tringalaisten vaatekaapeista.

Tringa järjesti menestyksekkäästi perinteisen Perämeri Open - jalkapalloturnauksen syksyllä.

2.15. Toimikuntien kokoonpanot

Julkaisutoimikunta Jukka Hintikka (pj, lehden päätoimittaja), Pekka J.Nikander (taittaja), Jaakko Aarniala (katsaustoimittaja) ja Sampo Laukkanen (kuvatoimittaja). Toimitussihterinä on toiminut Otso Häärä. www-vastaava oli Kaisa Välimäki.

Havaintotoimikunta Jaakko Aarniala (pj.), Petteri Lehikoinen, Markus Piha, Sampo Laukkanen, Timo Janhonen, Olli-Pekka Liinalaakso, Alekski Lehikoinen ja Tuomas Seimola.

Lintuasematoimikunta Ilkka Lehtinen (pj.), Alekski Lehikoinen (asemanhoitaja), Petteri Lehikonen (asemanhoitaja), Karno Mikkola, Jörgen Palmgren, Markus Piha, Petro Pynnönen, Seppo Niiranen, Aatu Vattulainen ja Anssi Vähätalo.

Aluerariteettitoimikunta (ART) Pasi Pirinen (pj), Petteri Lehikoinen (siht.), Jyri Heino, Jarkko Santaharju, Andreas Uppstu ja Jorma Vickholm

Ohjelmatoimikunta Tuomas Seimola (pj.), Johan Ekroos, Kaisa Välimäki, Antto Mäkinen, Sampo

Laukkanen, Pasi Pirinen ja William Velmala.

Tutkimustoimikunta Andreas Lindén (pj.), Johan Ekroos (tiedottaja, vuoden laji -hanke), Margus Ellermaa (IBA-laskennat), Markus Piha (rengastustoiminta, linjalaskennat), Tuomas Seimola (lintuatlas), Raimo Seppälä (kaupunkihuuhkajat) ja Tapio Solonen (Uudenmaan linnusto -kirja, petolintuseuranta).

Retkitoimikunta Pekka Seppälä (pj.), Aki Arkiomaa, Andreas Lindén, Hannu Holmström, Roland Vösa ja Kristjan Niitepõld.

Suojelutoiminta Aili Jukarainen

Jäsensihteeri Aki Arkiomaa

Arkistonhoitaja Jyrki Pynnönen

2.16. Kunniajäsenet ja vuoden tringalainen

Vuoden tringalaiseksi valittiin Jaakko Aarniala ansioistaan Tringa-lehden havaintokatsausten toimittajana. Yhdistyksen kunniapuheenjohtaja on Kalevi Malmström.

3. Talous

Nettotuotot muodostuivat pääosin jäsenmaksuista, lahjoituksista ja sijoitustuotoista. Tringa-lehti muodostaa merkittävän kustannuserän, lähes puolet jäsenmaksun määrästä. BirdLifelle maksettava jäsenmaksu on kolmasosa jäsenmaksun määrästä. Ko. maksusta menee 1 € / jäsen kansainväliselle BirdLifelle. Taseen loppusumma oli 291.142,98 € (v.2008 260.604,93 €) ja tilikauden ylijäämä 13.933,11 € (v.2008 10.684,78€). Yhdistyksen jäsenmäärä oli vuoden lopussa 2072 (Vuoden 2008 lopussa 2055). Jäsenmaksu oli täysjäseniltä 32 €, opiskelijoilta 20 € ja perheenjäseniltä 7 €. Senioritukimaksu oli 45 € ja kannatusjäsenmaksu 84 €. Pelkkä Tringa-lehden tilausmaksu oli 33 €. Yhdistyksen tilintarkastajina toimivat KHT Pasi Puranen ja Juhani Timonen. Taloudenhoitajana toimi Aki Arkiomaa. Kirjanpidosta vastasi Merja Taiminen-Vähätalo/Birdlife Suomi r.y. Vuoden lopussa järjestettiin jäsenistön keskuudessa suojelu- ja harrastuskeräys varojen keräämiseksi. Se tuotti yhteensä 12 301,99 euroa.

4. Yhteydet muihin yhdistyksiin

Tringa oli jäsenenä Tieteellisten Seurain Valtuuskunnassa, Rönnskärin tuki ry:ssä, Viron Lintuseura ry:ssä sekä BirdLife Suomi ry:ssä. Läänemaa Linnuklubi oli Tringan ystävyisyhdistys. Tringan BirdLife-edustajia olivat Aki Arkiomaa, Johan Ekroos, Jukka Hintikka, Jorma Lindfors, Markus Piha, Pertti Uusivuori ja Marcus Walsh.

HALLITUS